

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 24.2.2022

Aija Salo, ihmisoikeuksien asiantuntija, aija.salo@ihmisoikeusliitto.fi

Ihmisoikeusselonteolla merkittävä rooli

Selonteko keskeinen ihmisoikeuspolitiikan väline

- Ainoa mekanismi, jolla eduskunta käsittelee Suomen ihmisoikeustilannetta ja -politiikkaa kokonaisuutena
- Tästä syystä selonteossa tulisi näkyä vahvemmin ja kattavammin myös toimet perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen parantamiseksi Suomessa sekä johdonmukaisuus kansainvälisen, kansallisen ja EU-tason kesken

Suomen PIO-tilanne eduskunnan ja valtioneuvoston käsittelyyn useammin

- Millä mekanismilla eduskunta saisi Suomen perus- ja ihmisoikeustilanteen ja kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten suositukset käsittelyynsä useammin, esimerkiksi kerran per valtiopäivät?
- Myös valtioneuvoston tulisi seurata ja käsitellä Suomen ihmisoikeustilannetta ja kansainvälisten valvontaelinten suosituksia useammin, esimerkiksi vuosittain

Perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arviointia säädösvalmistelussa tulee vahvistaa

- Julkisen vallan velvollisuutena on turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perus- ja ihmisoikeudet on otettava huomioon ja niitä on toteutettava kaikessa julkisen hallinnon päätöksenteossa ja toiminnassa kaikilla tasoilla.
- Valtion tasolla lainsäädäntö, valtion talousarvio sekä strategiat, ohjelmat ja toimenpidesuunnitelmat ovat keskeisiä perus- ja ihmisoikeuksien toimeenpanon välineitä.
- Myös jälkiarviointi!

Johdonmukaisuus

- Suomen kansainvälinen ihmisoikeuspolitiikka, EU-taso ja perus- ja ihmisoikeuksien toteuttaminen Suomessa tulee olla linjassa keskenään

- Suomi profiloituu kansainvälisillä foorumeilla ihmisoikeuksien puolustajana, mutta kotimaassa on vakavia ihmisoikeusongelmia, joista Suomi saa toistuvasti suosituksia kansainvälisiltä ihmisoikeuselimiltä

Taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet ovat ihmisoikeuksia

- Keskustelussa perus- ja ihmisoikeuksista muistettava kaikki oikeudet
- TSS-oikeudet ovat velvoittavia, eivät alisteisia resursseille
- Suomi saanut useita suosituksia kansainvälisiltä ihmisoikeusvalvontaelimiltä esimerkiksi riittävästä toimeentulosta

Syrjintää kokeneiden oikeussuojaa vahvistettava

- Syrjintä on laajamittainen ongelma kaikilla elämänalueilla
- Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksessa vahvistettava oikeussuojakeinoja erityisesti työelämässä
- Yhdenvertaisuusvaltuutetulle ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle toimivalta käsitellä työelämän syrjintää myös yksittäistapauksissa (työsuojeluviranomaisten rinnalla)
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle toimivalta määrätä hyvitys

Kehitysvammaisten henkilöiden työoikeudet kuntoon

- Kehitysvammaisten ihmisten työtoimintaa koskeva lainsäädäntö ja käytännöt olisi syytä uudistaa kokonaisvaltaisesti

- Suomen varmistettava vammaisten ihmisten oikeus oikeudenmukaisiin työoloihin ja kohtuulliseen korvaukseen tekemästään työstä

Julkisen vallan velvollisuus on turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perus- ja ihmisoikeudet on otettava huomioon ja niitä on kunnioitettava ja toteutettava kaikessa julkisen hallinnon päätöksenteossa ja toiminnassa.

